

Verzekeraars moeten nog overtuigd worden

Echo hoort ook in huisartspraktijk

J.A.G. van Bommel,
huisarts in Amersfoort

K. Vrijmoet,
huisarts in Soest

Correspondentieadres:
josvanbommel@gmail.com
c.c.: redactie@medischcontact.nl

Geen belangenverstrengeling
gemeld.

beeld: Impilo

Het echoapparaat is voor huisartsen bij uitstek een middel om patiënten gerust te stellen en vermindert het aantal verwijzingen naar de tweede lijn. De meeste verzekeraars vergoeden het niet of nauwelijks, terwijl het – ook financieel – zijn waarde heeft bewezen.

In 2007-2008 volgden wij een intensieve opleiding tot huisarts-echografist in Bodegraven via VEGE, de Vereniging Eerstelijns Gecertificeerde Echografie. We deden dit vanwege de uitdaging, de lol in het vak, het werken met opgerolde mouwen als vanouds, maar ook omdat we voorstanders zijn van verschuiving van zorg van de tweede naar de eerste lijn. Natuurlijk zat er een flink prijskaartje aan een echoapparaat, maar we wisten zeker dat het ons werkplezier zou verschaffen.

Al echograferend begrepen we snel de enorme meerwaarde voor de patiënt. Geruststelling dicht bij huis. Binnen één consult een diagnose met

geruststelling, nader onderzoek of verwijzing. Zo anders dan in het ziekenhuis waar de echografist niets mag zeggen en waar de specialist alleen meekijkt als het moeilijk is. Omdat de radioloog niet de behandelende arts is, hoort de patiënt in de regel niet veel meer dan: 'U kunt de uitslag bespreken met uw huisarts'. Niet

Meneer De Jong, een slanke veertiger, heeft recidiverende buikpijnaanvallen. Zoals veel zorgmijders brengt hij pas na veel aandringen van zijn vrouw een bezoek aan de dokter. Op de echo wordt een gestuwde linkernier gevonden, waarschijnlijk ten gevolge van een afsluitende steen. Hij wordt direct naar de uroloog verwezen.

Al snel bleek de enorme meerwaarde voor de patiënt

abdominale aorta

borsttumor

galstenen

Aantallen en gevolgen

	intentie vóór echo							
	echo radioloog		verwijzen specialist		andere actie*		geruststellen /expectatief	
actie na echo	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
geruststellen	500	76,7	143	55,4	32	60,4	47	83,9
gerichter verwijzen	77	11,8	70	27,1	3	5,7	1	1,8
verwijzen specialist	20	3,1	6	2,3	2	3,8	2	3,6
andere actie*	33	5,1	37	14,3	16	30,2	5	8,9
echo radioloog	22	3,4	2	0,8	0	0,0	1	1,8
totaal (1019)	652		258		53		56	

* onder andere lab, fysiotherapie

In de tabel wordt weergegeven hoe de dertien deelnemende huisartsen hun verwijzbeleid aanpassen door het maken van echo's. Op de horizontale as de voorgenomen actie voordat de echo gemaakt is en op de verticale as het uiteindelijke beleid na de echo.

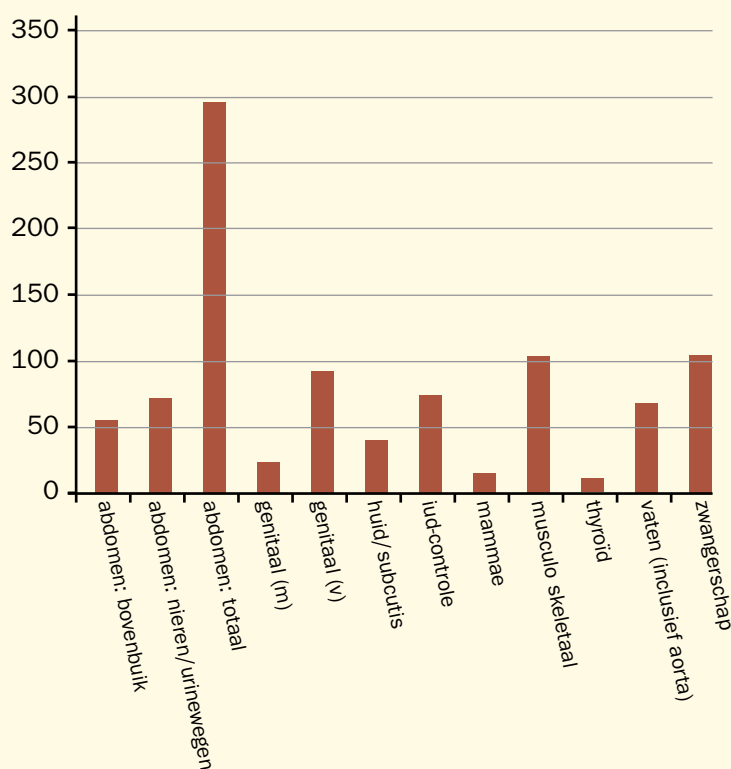
zelden volgt dan een week vol ongerustheid (is het toch kanker?) voor de patiënt.

Verzekeraar overtuigen

Voor je plezier werken is prachtig, maar nog prachtiger is het als voor dat werk ook wordt betaald. Echter, een verzekeraar betaalt niet voor onze lol, noch voor de geruststelling van patiënten. Verzekeraars zijn vooral geïnteresseerd in kosten en baten. Dus was het zaak om hen, goed onderbouwd, te overtuigen van de financiële meerwaarde van echografie binnen de eerste lijn.

Mevrouw Veenstra van 85 jaar heeft last van haar bovenbuik en leverfunctiestoornissen. Op de echo wordt een 6 millimeter grote ingeklemde galsteen in de ductus choledochus gevonden. Ze wil niet naar de specialist, is bang voor een operatie en accepteert de ongemakken. Zes weken later blijkt op de echo de steen spontaan gepasseerd en normaliseren haar leverfunctiewaarden. Ze hoeft niet naar het ziekenhuis.

Soorten echo's

Het type echo dat is gemaakt bij de 1019 onderzochte patiënten.

Eerder onderzoek in Nederland toonde al aan dat door abdominale echografie in de eerste lijn het beleid van de huisarts in 64 procent van de gevallen verandert, dat er 30 tot 45 procent minder wordt verwezen naar de tweede lijn en dat er in 15 tot 43 procent van de gevallen beter kan worden gerustgesteld.¹

Ander onderzoek, in de UK, toonde eveneens aan dat het aantal verwijzingen naar de tweede lijn afneemt, inclusief acute opnames.² Ook bleken de totale kosten voor de periode rondom de echo in de eerste lijn goedkoper te zijn dan in de tweede.

Mevrouw De Vries, een 65-jarige kettingrookster, schrikt zo van de vele kalk die er in de wand van haar aorta zit, dat ze van twee pakjes per dag teruggaat naar vijf sigaretten per dag.

Mede gezien deze positieve uitkomsten werd een werkgroep opgericht met medewerking van KMN (Kringen Midden Nederland) en Salto (Artsenlaboratorium en Trombosedienst) met als doel echografie een expliciete plaats

SAMENVATTING

- Onderzoek onder dertien echograferende huisartsen geeft inzicht in beleidsaanpassingen en kostenbesparingen die echografie door de huisarts oplevert.
- Vijf echo's besparen gemiddeld één verwijzing naar de tweede lijn.
- Abdominale echografie is aantrekkelijk voor de patiënt (geruststelling in de spreekkamer), de huisarts (arbeids-satisfactie) en de verzekeraar (financieel).

te geven binnen het huisartsgeneeskundige handelen.

Omdat genoemde studies weinig exacte getallen opleverden, werd door beide auteurs begin 2009 een onderzoek opgezet om beter inzicht te krijgen in beleidsaanpassingen en kostenbesparingen die echografie door de huisarts oplevert. Van de 28 gevraagde echograferende huisartsen uit het hele land verleenden 13 hun medewerking.³ Zij hielden gedurende gemiddeld 4,5 maand bij welke echo's ze maakten, wat ze gedaan zouden hebben zonder echoapparaat en wat het uiteindelijke beleid na de echo was (zie tabel). Gemiddeld maakten ze 78 echo's in deze periode. Dit betekent dat elke deelnemende huisarts op jaarbasis 208 echo's maakt.

Mevrouw Gaasbeek, een jonge echografiste uit het regionale ziekenhuis, komt met een oppervlakkig knobbelletje in haar borst. Ze heeft zelf wel een echo gemaakt, maar zoekt toch geruststelling bij haar huisarts. We praten nog even na over 'ons vak'.

Wat opvalt is dat de huisarts heel vaak direct, zonder onrustige wachtdagen voor de patiënt, geruststelt. Helaas is dit – de basis van het huisartsenvak – nauwelijks in geld uit te drukken en dus oninteressant voor de zorgverzekeraar. Voor hem is wel interessant dat de huisarts van de 258 voorgenomen verwijzingen er uiteindelijk na de echo slechts 76 daadwerkelijk verwijst. Hiervan leidt bij 70 gevallen de echo tot een gerichtere verwijzing. Als je aanneemt dat drie gerichte verwijzingen gemiddeld één 'omwegverwijzing' uitspaart, betekent dit een besparing van nog eens 23 verwijzingen.

Mevrouw Weidekamp, een vrouw van eind dertig, kan ondanks de positieve zwangerschapstest niet geloven dat ze zwanger is, na zoveel jaren proberen en zoveel onderzoek. Ze geniet samen met haar man van de echografische beelden.

Totaal leveren de 1019 gemaakte echo's dus 205 (258-76+23) minder verwijzingen naar de tweede lijn op. Dit betekent dat het maken van vijf echo's één verwijzing bespaart.

Geregeld

Alles op een rij zettend blijkt het niet alleen voor de huisarts (arbeids-satisfactie) en de patiënt (geruststelling in de spreekkamer), maar ook voor de verzekeraar (financieel) aantrekkelijk te zijn om abdominale echografie een prominente plaats te geven binnen de eerste lijn. Daarmee wordt tevens het beleid van de minister ondersteund, die immers een verschuiving van tweedelijnszorg naar de eerste lijn voorstaat.

Bijkomend voordeel is dat de tweede lijn wordt ontlast doordat er minder echo's plaatsvinden die er medisch gezien niet thuishoren (bijvoorbeeld geruststelling bij prikkelbaredarmsyndroom) waardoor wachtlijsten voor tweedelijns echografie korter zullen worden en de radioloog meer tijd krijgt voor gecompliceerder onderzoek.

We zijn daarom verheugd dat de werkgroep met Agis een module abdominale echografie (opvraagbaar) heeft kunnen opstellen waarin nu wel een goede, marktconforme vergoeding voor de huisarts is geregeld. We gaan ervan uit dat de overige verzekeraars in Nederland dit voorbeeld zullen volgen.

Referenties

1. Speets AM e.a. Upper abdominal ultrasound in general practice: indications, diagnostic yield and consequences for patient management. Family Practice Advance Access, 21 June 2006.
2. Wordsworth S, Scott A, Journal of Public Health Medicine 2001; 2: 88-94.
3. Onderzoeksgegevens opvraagbaar bij auteurs.

nieren

schildklier

zwangerschap

